

**Juryrapport voor het beste kinderboek over het klimaat
leeftijdscategorieën: 0-5 jaar, 6-9 jaar en 9-13 jaar,
uit de jaren 2022 tot en met 2023.**

In de afgelopen decennia zijn er talloze kinderboeken verschenen die op creatieve en toegankelijke wijze het belangrijke thema klimaatverandering behandelen. Deze kinderboeken vestigen de aandacht op klimaatverandering op een veelal toegankelijke en inspirerende manier. Door kinderen bewust te maken van milieukwesties en hen te inspireren tot actie, wordt hopelijk een nieuwe generatie gestimuleerd om zorg te dragen voor onze planeet.

De Grootouders voor het Klimaat ijveren ervoor dat hun kinderen en kleinkinderen ook op een leefbare planeet kunnen leven. Betrouwbare informatie voor kinderen over klimaatverandering en betrokkenheid bij dit thema vanaf jonge leeftijd, vinden ze daarom van levensbelang.

Evenals voorgaande jaren heeft de werkgroep Grootouders een prijs voor het beste Kinder Klimaatboek ingesteld. Dit jaar zijn er drie leeftijdscategorieën gehanteerd. Kinder Klimaatboeken gericht op kinderen in de leeftijd van 0-5 jaar, 6-9 jaar en 10-13 jaar.

De werkgroepleden lasen vijftig kinderboeken over klimaat en duurzaamheid uit de periode 2022-2023 en kozen daaruit per leeftijdscategorie vier of vijf titels.

Vervolgens werd een jury samengesteld van twee tieners, twee twintigers en twee veertigers. Deze jury heeft uit de shortlist het beste boek per leeftijdscategorie gekozen.

Criteria die de jury gehanteerd heeft:

- staat het klimaat centraal?
- is het boek informatief en leerzaam?
- is het hoopvol, inspirerend en activerend, zonder moraliserend te zijn?
- bevat het boek humor, en is het goed geschreven?
- in het geval van fictie: is het verhaal boeiend, liefst spannend?
- is het boek duurzaam geproduceerd?

De jury vond alle boeken van de shortlist, zowel fictie als non-fictie waardevol. Ze verschillen enorm qua genre, thema, opzet, uitwerking en uitvoering. Toch is de jury tot een goed oordeel gekomen en heeft unaniem, per leeftijdscategorie, de winnaars vastgesteld. We hopen dat deze prijzen niet alleen de winnende auteurs eren, maar ook bijdragen aan een groter bewustzijn en betrokkenheid van kinderen bij het klimaatprobleem.

Leeftijdscategorie 0-5 jaar:

- In ***Muis wandelt in de natuur*** van Lucy Cousins (Leopold 2022), gaan Muis en haar vriendjes op ontdekking in de natuur. In dit boek worden jonge kinderen uitgenodigd om mee te gaan op verkenning. Door middel van korte zinnen en heldere en vrolijke illustraties maakt de jonge lezer kennis met allerlei planten en dieren. Mooi hoe in dit informatieve boek de aandacht en liefde voor de natuur eruit spreekt. De kleurrijke lay-out zal de allerkleinsten aanspreken en hen verleiden een kijkje te nemen in het boek. Het verhaal en de illustraties zijn eenvoudig van opzet. Ze hebben als doel de betrokkenheid met de natuur al op jonge leeftijd te stimuleren.

- Geboeid door de prachtige illustraties en het mooie verhaal van de ritmes en cycli van de wondere wereld waarin we leven, is ***De reis van de regen*** van Grahame

Baker-Smith (Christofoor 2022) een pareltje. Hoofdpersoon Izak speelt bij zijn favoriete plas wanneer het begint te regenen. Hij gooit water uit zijn glazen pot in de plas en hij vraagt zich af waar het water naartoe zal gaan. Een helder en ook ontroerend verhaal over de reis van water. Dit informatieve prentenboek geeft de allerkleinsten hoop en betreft ze bij het belang van water op onze aarde. Een boek waar je een weg in wilt blijven banen.

- ***Kijk binnen Bedreigde Dieren*** van Alice James met illustraties van Jessica Bretherton (Usborne 2022). In dit kleurig vormgegeven boek met flapjes voor de allerkleinsten, wordt het leefgebied van dieren in bos, zee, grasvlakten en polen omschreven en hoe dit gebied bedreigd wordt door vervuiling en klimaatverandering. Een pittig boek dat boordevol informatie staat over deze dieren. De schrijfwijze is realistisch en soms somber van aard. Gelukkig wordt tevens aanhangig gemaakt hoe wetenschappers en regeringen deze dieren proberen te helpen. Het boek sluit af met adviezen voor de lezer, hoe zelf hulp te kunnen bieden om de dieren te redden.

- ***Scheten uit de Schoorsteen*** van Marc ter Horst met illustraties van Yoko Heiligers (Gottmer 2022). In dit boek legt de schrijver op een eenvoudige manier uit hoe klimaatverandering werkt. De problemen komen aan bod maar ook de oplossingen worden op een humoristische en begrijpelijke manier uitgelegd. De illustraties verduidelijken het verhaal waardoor de problematiek van natuur en milieu voor jonge kinderen inzichtelijk wordt gemaakt. Een boek dat de allerkleinsten snel zullen pakken en keer op keer met plezier zullen lezen.

Leeftijdscategorie 6-9 jaar:

- ***Het fijne brein van bomen*** van Philip Bunting (Condor 2022). Dit vierkante groene boek is erg toegankelijk. Op een humoristische manier wordt verteld hoe bomen slimmer zijn dan je denkt. Knap hoe de schrijver ook met goed gevonden woordgrappen informatie over het groeien van bomen geeft. De illustraties maken het geheel tot een duidelijk en leerzaam verhaal. Achter in het boek staat de moraal van het verhaal, hopelijk bereikt deze les de lezer nog.

- ***Het Dierenvriendenboek*** van Jesse Goossens met illustraties van Marieke ten Berge (Lemniscaat 2022). Een dierenliefhebber kan zijn hart ophalen aan dit boek. Ook voor het maken van bijvoorbeeld een spreekbeurt is dit boek uitermate geschikt. Een uitgebreide verzameling van leuke en interessante feiten en weetjes wordt met dit boek gepresenteerd. De schrijfwijze is interactief van aard. De lezer wordt op het einde van het boek getraakteerd op allerlei tips over wat zelf te doen voor behoud van de natuur, zo creëert de schrijver een positieve afsluiting van het boek.

- In ***Groene Helden van het Dierenrijk*** van Lotte Stegeman met illustraties van Marieke ten Berge (Luitingh-Sijthoff 2022) wordt op prachtige wijze omschreven hoe niet alleen de mensen, maar ook dieren hun best doen om voor de aarde te zorgen. Vanuit deze originele zienswijze gaat er een prachtig licht schijnen op de dierenwereld die op eigen wijze bijdraagt aan een gezonde planeet. Het boek spreekt aan, mede door de illustraties en de humoristische toon die wordt gevoerd.

- Wat handig om in ***De Wondere Wilde Wereld*** van Lily Dyu met illustraties van Riley Samels (Lannoo 2022) te lezen waar op de wereld welke dieren wonen. Het boek neemt je mee naar fantastische plekken met bijzondere dieren; bekende, maar

ook minder bekende dieren. Het is aan te raden om voor dit boek, met groot formaat, de tijd te nemen; er is veel te zien en te ontdekken. Positieve aandacht is er voor de mensen die helpen om de wonderlijke leefomgeving in stand te houden en de bedoeling is dat de lezer zelf ook verschil hierin gaat maken. Het boek helpt je op weg.

- ***De Laatste Beer*** van Hannah Gold met illustraties van Levi Pinfold (Volt 2022). De hoofdpersoon April vertrekt met haar vader, die onderzoeker is, naar Bereneiland, op het noordpoolgebied. Volgens vader leven daar geen ijsberen meer. Maar niets blijkt minder waar. In dit prachtige boek wordt op ontroerende, maar ook spannende wijze de fascinerende relatie tussen dier en mens/familie omschreven. Het gelaagde verhaal heeft een onverwacht einde, zet aan tot denken, behandelt de klimaatverandering, maar ook de 'Plastic Soep'. Tezamen met prachtige illustraties is het boek bij uitstek geschikt om in één adem uit te lezen.

Leeftijdscategorie 10-13 jaar:

- ***Waarom je voetafdruk groter is dan je schoenmaat*** door Esther Walraven en Wilfried Ivens met illustraties van Iris Boter (Van Goor 2022). In elk van de vijftig hoofdstukken wordt een vraag beantwoord die te maken heeft met de natuur, het klimaat of onze leefomgeving. Waarom kun je straks kanoën tussen de huizen? Waarom hebben we een tweede planeet nodig als er niets aan ons milieu verandert? De titels van deze hoofdstukken zijn met zorg geformuleerd en trekken zo direct de aandacht. Het boek staat vol met weetjes over de veranderingen in de natuur die vooral te maken hebben met het gedrag van mensen. Door milieuproblematiek voor kinderen duidelijk te maken zullen ze ook eerder bereid zijn om eigen gedrag te onderzoeken. Knap hoe het boek de lezer die richting op beweegt.

- ***Rugzwemmen*** door Marc ter Horst (Gottmer 2023). De ouders van Noor, ware klimaatactivisten, sturen Noor op zomerkamp, maar Noor heeft daar helemaal geen zin in. Ze besluit om er stiekem tussenuit te knippen want ze heeft even genoeg van haar ouders die zo met het klimaat bezig. Ze ontmoet Tim die bij haar in de klas komt en samen met hem wordt Noor zich bewust van de wereld om haar heen, ze vindt de weg naar een eigen mening en zelfstandigheid en beleeft haar eerste prille verliefdheid. Dit boek past goed bij kinderen in de bovenbouw van de basisschool, waarbij eigen keuzes maken, zelfstandig worden, verlies, vriendschap en klimaatuitdagingen, belangrijke ingrediënten zijn in het volwassen worden in deze maatschappij. Deze toch wel zware thema's worden op een nuchtere en soms humoristische wijze aan de orde gebracht. Een boek dat ook de aandacht durft te vestigen op de keerzijde van klimaatactivisme.

- ***Natuurlijk doe je zo*** Patsboem! educatief met illustraties van Wendy Panders (Luitingh-Sijthoff 2022) in samenwerking met het Wereld Natuur Fonds. In dit boek met groot formaat komen 52 belangrijke thema's voorbij met voor elke dag een vraag die met tekst en foto's wordt uitgelegd. Allerlei milieuvragen komen aan de orde over bijvoorbeeld het eten van vlees en wat dat voor gevolgen heeft voor onze aarde, waarom het koraalrif zo belangrijk is, welke rol plastic speelt in ons milieu en in het boek valt te ontdekken hoe de lezer zelf de wereld een stukje groener kan maken. De vaak onbekende landen en dieren worden in dit boek in de spotlights gezet. Dat maakt de inhoud boeiend en leerzaam.

- *Supergroen, helden en schurken van het voedselbos* (Ploegsma 2023)

Een humoristisch boek in handzaam formaat over een man die een voedselbos gaat aanleggen en zijn avonturen rondom het bedenken en uitvoeren ervan in een verhaal heeft opgeschreven. Over planten die heel goed zijn voor hun vrienden, over planten die alleen maar lastig en gemeen zijn en over planten die goed zijn voor andere planten. Heel leerzaam en boeiend geschreven. Knap hoe de schrijver erin slaagt de planten als volwaardige personages met elkaar te laten acteren. De grappige illustraties die het verhaal verduidelijken, zijn als een kers op de taart. Het is een non-fictieboek maar leest als fictie.